

1.

- a) Mitä i) vakuutusyhtiölaissa ja ii) laissa työeläkevakuutusyhtiöistä säädetään riski- ja vakavaraisuusarviosta? Miksi mielestäsi vakuutusyhtiölain sääntelyyn ei voi suoraan viitata työeläkevakuutusyhtiöiden osalta?
- b) Työeläkevakuutusyhtiön voitonjako ja varojen käyttö työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain mukaan

(15 p)

Vastaus: a) TVYL 12 k §, VYL 6 luku 12 ja 12 a §; b) TVYL 22-24 §.

2.

Vahinkovakuutusyhtiön johto on antanut yhtiön aktuaarille tehtäväksi ehdottaa hinnankorotuksia henkilöasiakkaiden koti- ja sairaskuluvakuutuksiin, joilla kannattavuutta voitaisiin parantaa välittömästi heti seuraavan vuoden alusta. Yhtiön asiakkaiden vakuutukset ovat jatkuvia vahinkovakuutuksia, jotka alkavat tasaisesti kalenterivuoden aikana.

Yhtiön vakuutusehdoissa on mainittu seuraavaa:

Vakuutusyhtiöllä on oikeus muuttaa vakuutusehtoja ja – maksua sekä muita sopimusehtoja, kun perusteena on

- *uusi tai muuttunut lainsäädäntö tai viranomaisen määräys*
- *ennalta arvaamaton olosuhteiden muutos*
- *vakuutukseen vaikuttavan indeksin muutos*
- *vakuutuksen korvausmenon muutos.*

Mitä aktuaarin tulee ottaa huomioon esittäessään hinnankorotuksia vakuutuslainsäädännön ja yhtiön vakuutusehtojen perusteella?

(10 p)

Vastaus: VSL 3 LUKU pykälät 18 -20

3.

Mitä vakuutusyrityksen riskienhallintaa koskevien toimintaperiaatteiden tulisi vähintään sisältää EIOPA:n hallintojärjestelmää koskevien ohjeiden mukaan?

(10 p)

Vastaus: EIOPA:n hallintojärjestelmää koskevat ohjeet kohta 1.53 (ohje n:o 18).

4.

Jos vahinko- tai henkivakuutusyhtiö ei täytä vakavaraisuuspääomavaatimusta, niin

- a) mihin toimenpiteisiin yhtiön on ryhdyttävä
- b) mihin toimenpiteisiin Finanssivalvonnan on ryhdyttävä ja mihin toimenpiteisiin se voi ryhtyä

Jos vahinko- tai henkivakuutusyhtiö ei täytä vähimmäispääomavaatimusta, niin

c) mihin toimenpiteisiin yhtiön on ryhdyttävä

d) mihin toimenpiteisiin Finanssivalvonnan on ryhdyttävä ja mihin toimenpiteisiin se voi ryhtyä

HUOM: vastauksessa ei tarvitse käsitellä sellaista tilannetta, että yhtiö kuuluisi vakuutusyrittäjäryhmään tai rahoitus- ja vakuutusyrittäjäryhmään.

(10 p)

Vastaus: VYL 25 luku, 5, 6, 8, 9, 10 ja 16 §, FivaL 3 luku, erit. 26 ja 27 §, VYL 2 luku 9b §
Tarkempi pisteytys: a) 3.5 p. b) 3.5 p. c) 3.5 p. d) 1.5 p., maksimi kuitenkin 10 p.

5.

Henkivakuutusyhtiö Henkäyksellä on toimilupa harjoittaa henkivakuutusluokkiin 1 (henkivakuutus), 3 (sijoitussidonnainen vakuutus) ja 6 (kapitalisaatiosopimustoiminta) liittyvää vakuutustoimintaa. Henkäyksen johto on päättänyt laajentaa toimintaa ja aikoo alkaa harjoittaa vahinkovakuutusluokkiin 1 (tapaturmat), 2 (sairaus) ja 8 (tulipalo ja luonnonvoimat) liittyvää vakuutustoimintaa.

Yhtiön strategiana on, että asiakas voi ostaa mihin tahansa vakuutusluokkaan kuuluvan turvan yksittäisenä vakuutuksena. Vahinkovakuutuksia ei myytäisi siten ainoastaan henkivakuutusten liitännäisinä.

Yhtiö arvioi, että toiminnan laajennuksen jälkeen sen bruttomaksutulo jakautuisi seuraavasti:

Vakuutusluokka	Osuus maksutulosta
Henkivakuutus	20 %
Sijoitussidonnainen vakuutus	30 %
Kapitalisaatiosopimustoiminta	25 %
Tapaturmat	10 %
Sairaus	10 %
Tulipalo ja luonnonvoimat	5 %
Yhteensä	100 %

- a) Onko Henkäyksen mahdollista laajentaa toimintaansa suunnitelman mukaisesti? Millaisia toimenpiteitä toiminnan laajentaminen vaatisi Henkäykseltä ennen kuin se voi aloittaa uusien vakuutusluokkien harjoittamisen?
- b) Vaikuttaako toiminnan laajentaminen yhtiön vakavaraisuuslaskentaan tai hallintoon ja millä tavoin? Pohdi tilannetta ainoastaan sääntelyvaatimusten näkökulmasta. Vakavaraisuuslaskelmia tai arvioita niistä ei tarvitse esittää.

(15 p)

Vastaus: a) ja b) VYL 1, VYL 2, VYL 6, VYL 13 a

6.

Antti on toisessa avioliitossaan.

- Ensimmäisestä avioliitosta Kaijan kanssa hänellä on lapset Pentti ja Marja.
- Toisesta avioliitosta Sirpan kanssa hänellä on lapsi Ville. Sirpalla on lisäksi ennen avioliittoa syntynyt tytär Helena, jonka isyyttä ei aikoinaan vahvistettu.

Kummassakaan avioliitossa puolisoilla ei ollut avioehtoa.

Omaisuuksia velkojen jälkeen henkilöillä on seuraavasti:

- Antti 200.000, Kaija 100.000, Antti ja Kaija yhdessä 20.0000
- Sirpa 240.000

Lisäksi Antilla on virolaiselta yhtiöltä Tallinna Elukindlustus AS:ltä vanha henkivakuutus, jonka suuruus on 60.000 ja edunsaajana on Sirpa, ja Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Helsingistä uudempi henkivakuutus, jonka suuruus on 100.000 ja edunsaajana on Kaija. Antti on molemmissa vakuutuksissa vakuutettuna. Työntekijäin ryhmähenkivakuutuskorvauksen määrä menee hautajais- ym. kuluihin.

Antti on saanut valitettavan diagnoosin lääkäriltä ja hänen ennustetaan elävän enintään puoli vuotta. Hän kysyy sinulta:

- 1) Haluaisin turvata lasteni ja nykyisen vaimoni tulevaisuuden oikeudenmukaisesti. Millä edellytyksillä ja miten edunsaajamääräys on muutettavissa?

VSL 47 (2) ja 49

- 2) Oletetaan, että Kaijan edunsaajamääräys on muutettavissa. Mitkä olisivat kunkin edunsaajan jako-osuudet euroina, jos koko jaettavissa oleva omaisuuteni lisättynä kuolemanvaraturvalla menisi avioliittolain ja perintökaaren mukaisesti (puolet aviopuolisolle ja lapsille tasaosuuksin)? Millä eri tavoin henkivakuutusten edunsaajamääräykset voidaan vakuutuslainsäädännön mukaisesti kirjoittaa, jotta jako menisi tämän mukaisesti?

VSL 50

Huom! Koska avioliittolaki ei kuulu tenttimateriaaliin ja yo. ohjetta oli tulkittu eri tavoin, tässä hyväksytty erilaisia laskelmia.

- 3) Onko edunsaajamääräyksen tulkinnan kannalta merkitystä sillä, että toinen vakuutus on virolaisesta yhtiöstä ja Viron lainsäädäntö poikkeaa Suomen lainsäädännöstä? Perustele kantasi.

Vakuutuslainsäädäntö s. 334

- 4) Seuraavan vakuutusmaksun eräpäivä on ensi kuussa. Onko mahdollista jättää vakuutusmaksut nyt maksamatta, kun vakuutusmaksut voidaan kuitenkin kuitata vakuutuskorvauksesta? Tämä helpottaisi raha-asioita, kun olen nyt sairauspäivärahan varassa. Perustele kantasi.

VSL 39

(15 p)

7.

Yhtiön vastuullisena matemaatikkona olet kiinnittänyt huomiota autoihin kohdistuneiden korvaustapausten hälyttävään kasvuun, ja tämän vaikutus yhtiön tulokseen on iso. Koska vakuutusmaksujen korottaminen nykyisessä kilpailutilanteessa vähentäisi kaskovakuutusten kysyntää, päätät lähteä neuvottelemaan tuotekehitysosaston kanssa, miten asiaan voitaisiin vaikuttaa vakuutusehdoin.

Ehdotat lisättäväksi vakuutusehtoihin, että yhtiö voi kieltäytyä korvauksen maksamisesta, jos vakuutuksenottaja omalla menettelyllä on olennaisesti vaikuttanut vahingon syntymiseen laiminlyömällä ajoneuvon asianmukaisen silmälläpidon ja lukitsemisen.

Selvität tuotekehityksikölle, miten mainittu ehtomuutos vaikuttaisi esimerkiksi varkaustapauksiin. Sinulta kysytään, voisiko yhtiö näiden vakuutusehtojen perusteella evätä koko korvauksen tai osan korvauksesta, jos varkaus on tapahtunut talvella, kun auton lämmittämiseksi on jätetty auto käyntiin mutta on käyty välillä sisätiloissa ja kun kyseessä on...

- 1) auton omistaja
- 2) auton omistajan tytär, jolla on ollut oikeus käyttää autoa
- 3) auton omistajan serkkupoika, joka on ottanut auton käyttöönsä luvatta ja avaimet olivat omistajan kotona avainkaapissa
- 4) auton omistajan serkkupoika, joka on ottanut auton käyttöönsä luvatta ja avaimet olivat autotallin vieressä olevan maton alla

Perustele kantasi sekä vakuutuslainsäädännön säännöksiin että siitä johdetuin periaattein. Mikä olisi mielestäsi korvauksen määrä kussakin tapauksessa?

Vastaus: VSL 31, Vakuutuslainsäädäntö (kohta 4.10.2), Vakuutusosoikeus (kohta 6).

Tehtävässä edellytettiin suojeluohjeen käsitteen kuvaamista.

(10 p)

8.

Finanssivalvonta on tehnyt Henkivakuutusyhtiö Elnaikaan Solvenssi II -vastuuelan tarkastuksen. Tarkastuksessa Finanssivalvonta analysoi myös laskennan taustalla olevia tietoja. Tarkastuksessa selvisi, että yhtiöllä on seuraavat tietokannat:

- uusia sijoitussidonnaisia vakuutuksia 23.000 kpl
- vanhoja perustekorkoisia vakuutuksia 5.000 kpl
- vanhoja puhtaita kuolemanvaravakuutuksia 1.000 kpl
- vanhoja loppuun maksettuja kuolemanturvavakuutuksia, joihin liittyy erilaisia sairauskulu- ja työkyvyttömyysvakuutuksia 800 kpl

Yhtiö on laskenut Solvenssi II -vastuuelan käyttäen tietoja sijoitussidonnaisista vakuutuksista ja noin 4.500 perustekorkoisesta vakuutuksesta, joista tiedot ovat helposti saatavissa. Loppujen perustekorkoisten vakuutusten eli noin 500 vakuutuksen, joiden laskenta olisi vanhojen laskuperusteiden takia hankalaa, vastuuelka on arvioitu samaksi kuin kirjanpidollinen vastuuelka. Yhtiön mukaan puhtaiden kuolemanturvavakuutusten tiedot on talletettu vain vanhoihin käsin ylläpidettyihin kortteihin eivätkä näiden riskit ole suuria, joten niitä ei ole laskennassa otettu huomioon. Sairauskulu- ja työkyvyttömyysvakuutusten korvaukset on arvioitu edellisen vuoden korvausmenon mukaan.

Finanssivalvonta on tulkinnut, että vastuuvelan laskennassa käytettävät tiedot eivät ole täydellisiä, tarkkoja eivätkä asianmukaisia, ja on edellyttänyt, että yhtiö korjaa laskentaprosessejaan tältä osin. Yhtiö ihmettelee Finanssivalvonnan tulkintaa, koska yhtiön mielestä se on kuitenkin approksimoinut tietoja, ja sitä, miksi Finanssivalvonta tulkitsee laskennassa käytettävien tietojen laatuvaatimukset sitoviksi.

Tentin liitteenä on tehtävän kannalta eräitä olennaisia otteita seuraavista säädöksistä:

- Solvenssi II -direktiivi
- vakuutusyhtiölaki
- komission delegoitu asetus Solvenssi II -direktiivin täydentämisestä
- Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelman Solvenssi II -ohjeiden I osa
- EIOPA:n antamat vakuutusteknisen vastuuvelan arvostamista koskevat ohjeet

- 1) Selosta lyhyesti EU-säädösten ja miten ne on implementoitu suomalaiseen oikeusjärjestelmään. Mikä on nk. 2.5 taso?

Vakuutusoppi: 127 – 129

Tehtävään olisi löytänyt osin vastauksia/viitteitä myös liitteenä olevasta materiaalista.

- 2) Arvioi Elinajan laskennassa käyttämien tietojen täydellisyyttä, tarkkuutta ja asianmukaisuutta säädösten pohjalta

Tehtävä oli nk. ”soveltava tehtävä”. Tehtävässä edellytettiin sen analysointia, mitä ohjeita ja määräyksiä tuli soveltaa tapaukseen (samasta asiasta saattoi olla määräyksiä/ohjeita eri tasoilla).

Olellista oli viitata ao. säädöskohtiin ja soveltaa sitten säännöksiä. Säädösten sanatarkka kopiointi ei ollut tarpeen, koska ne olivat liitteenä.

Ks. tehtävän liitteenä oleva materiaali

- 3) Mikä on aktuaaritoiminnan rooli tietojen laadunvarmistuksessa?

Ks. tehtävän liitteenä oleva materiaali (Huom! ”tietojen laadunvarmistus”)